

Vllada Urosheviq (Maqedonia e Veriut)

ARGONAUTËT

Kishte debate të gjata rreth cilësisë së drurit,
lartësisë së gardhit rreth rremave,
gjatësisë së rremave; disa herë
duhej të fillohej nga e para
dërrasat nuk ishin të ndenjura mirë,
nuk përputhen mirë, skajet kërruseshin.
Koha e përshtatshme e vitit për lundrim
tashmë po afrohej, përgatitjet ecnin tepër ngadalë,
kishte keqkuptime rreth pagesave,
u përhapën zëra të ndryshëm për kotësinë e kësaj pune,
badihavxhinjtë që shikonin rritjen e trupit
bënë vërejtje të shumta.

Tavernave të portit rrodhën pyetje pa fund
për drejtimitet e erërave, për rrymat e detit,
të dhënat për zakonet e popujve të bregdetit
ishin kontradiktore, gjithçka ishte e paqartë,
bardhësia e hartave nuk mbushej.

Përgatitjet nuk kishin fund,
mishi i tymosur po prishej,
strajcat meshine të ujit nuk ishin ndej mirë,
tregtarët tentuan të kontrabantojnë
mallin e mbetur magazeve.

Kishte hile, keqkuptime,
fatkeqësi. Madje as profecitë
nuk përputheshin mes vedi.

Ishte punë e mërzitshme, shumë njerëz u përzinë,
secili dha mendimin e vet.

Kaq shumë imtësira mbetën të papërfunduara,
nuk kishte përgjegjësi, zbehej vrulli fillestar.

Por anija u ngrit. Dhe kur shoqëria u ul,
kur u forcuan litarët, kur dërrasat rënkuan,

kur shkuma shpërtheu para sqepit - e dinin:
ka çaste kur më në fund çdo gjë fiton vlerën e vet
dhe kur lajthitja, ajo më e egra,
është rruga e vetme kah mrekullitë.

Gevin Bredli (Irlanda)

KTHIMI NË SHTËPI

Kur Heaney fluturoi për herë të parë, shikoi poshtë dhe pa jorganin e vjetër me arna, të qepur me bimë të ushqyera nga shiu; mbulesë e qepur nga gjyshja e tij, kujtim i rehatisë së shtëpisë dhe trashëgimi e çmuar për nipërit që edhe fëmijët e tij do ta ruajnë.

Tash, duke fluturuar për në shtëpi, viset pa borë i duken të çuditshme, të para nga lart i ngjajnë një dashnori të hutuar, që i kapur në shtratin e huaj, kot i kap çarçafët që i rrëshqasin dhe me rrepën e zhveshur të shfaqur për ta parë të gjithë, madje edhe Zoti.

Përmes dritares shoh një zog të bardhë në largësi; më duket i vogël, i vogël sa unë.

“Këtu, pse nuk është jorgani me arna”? pyet.

E di përgjigjen.

“Sepse gjyshja ime nuk e ka bërë vendin”.

Pohon me kokë dhe sërish bëhet qiell.

Dimitar Bashevski (Maqedonia e Veriut)

UDHA

Ai arriti deri diku dhe u ndal, sikur
iu kujtua diçka. Dhe tash u kthye pas.
Kthehej duke e soditur udhën e gjatë. Po
sodiste nëpër të minuarat e udhës, në
gropat, e pastaj nga të grisurat e këmishës
së vet, me çorapet, me shallin, dhe madje edhe me
kapelën i mbyllte gropat dhe vendet e minuara.
Kur ra terri, e panë të ulur në
një gur si punëtor i raskapitur nga
puna e kotë

Aleksi Berno (Francë)

PIRJA NË PERËNDIM TË DIELLIT

Për Sem Hamillin , ditëlindjen e tij të 74 –të

Sonte jemi përsëri
të dehur dhe na paramendoj ne dyve në Francë
në Dordonjë në perëndim të diellit
e pimë nga një gotë me të kuqe buzë lumit
Të flas për Ozhireasin të cilin ti nuk e njeh

Përsëri e paramendoj si ishim ne të dy, në Bretanjë kësaj here
ku filloj të jetoj, e ku to nuk do të vish

Ende është perëndim dielli, plazhi Monsarak
Dhe patat kanadeze sokëlljnë
prapa horizontit

e paramendoj edhe se si pimë së tepërmi
të gjitha ato vende të bukura ku nuk do të jemi
sepse shëndeti yt
nuk do të na e lejojë
realiteti
nuk funksionon në atë mënyrë

E paramendoj si ishim ne të dy si dy fëmijë në terr
që shpikin botëra dhe rrëfejnë përralla
për të mos fjetur
të dërguar në cep të botës
të puplave
të pëshpërimave të tyre

Derisa premtojnë
se asnjëherë nuk do të plaken.

Zoran Ançevski (Maqedonia e Veriut)

BOTË E HUMBUR

Fillimisht sall me shikim e mblodhën bereqetin
rënduar nga jeta fushave pjellore.
Malet u dërguan buzëqeshje të lumtura,
e profetët u parashikonin pamje të qarta.

Pastaj duart iu bënë drapërinj të mprehtë
që breza-breza mblidhën duaj të pjekur
dhe e renditën në lëmën me strumbullar të fortë -
rreth tij kërcenin valle të imëta gëzimi.

Më në fund, nga ngopja dhe ligësia, zhvilluan luftëra,
e duart e tyre u bënë shpata dhe hanxharë:
prenin koka, ngulnin shpirtëra në hu
përçmuan lotët, vëllazërisht e asgjësuan dhembshurinë.

Shfrynë dashurinë, u rrit urrejtja,
që si infeksion i tmerrshëm i dha fund asaj bote
ku malet u batisën nga turpi dhe ankthi,
e profetët ulën kryet përpara zemërimit të Zotit

dhe si busulla të hutuara
u dalldisën si pa krye anëve të botës.

Milutin Gjuriçkoviç (Serbia)

FJALËT E PANJOHURA

Në fund të qiellit
në majë të gjuhës
ti i fsheh rimat tua.
Nuk depërtojnë te ato
as shkëlqimi i dendur
as dimrat e mëdhenj.
Rrafshet e njoma
presin përsëri
të të kthehem.
Paraqitesh kohë pas kohe
me fjalët tua
të panjohura.

Ivan Xheparoski (Maqedonia e Veriut)

MOLLA JASHTË SISTEMIT

*“Parajsa është një park ku mund të rrinë
vetëm kafshët, jo edhe njerëzit.”*

G.V.F. Hegel, Filozofia e historisë

Ne ferr,
ulur
me laptopë Apple
në gjunjë
krejt papritur
Hegeli gjakoi
të jetë Niçe,
dhe Niçeja, nga ana tjetër,
të jetë Hegel.

Në Purgator që të dy,
krejt pa nevojë
kanë të njëjtat halle.

Ndërsa në Parajsë
nuk ka as sistem
as rrënim të sistemit.

Vetëm Eva tek largohet,
me mollën e saj
tashmë të kafshuar nga Adami.

Besnik Camaj (Kosova/Zvicra)

VALLE PSHERËTIMASH

Në dhé të huaj tym
në dheun tim mjegull
kohë kur qentë hanë petulla
me çokollatë mbrenda

Të mjerët
nuk dinë se i mbyt

Si vesë vuajtjesh
brenga flakë
neuronet e dashnisë në erë

buzët plasin
durimi puth epikën
kanga mbushet lumë

Në rrjedhë
lundrojmë pa vela
në çaste
rruga thehet
n'valle psherëtimash

Djalli e marrtë
po ndërroj kahe

Sllave Gjorgjo Dimoski (Maqedonia e Veriut)

DANTEJA KTHEHET NGA FERRI

Dante është re e zezë. Mbulon gjysmën e planetit.
Dante është rrebes i mpirë. Përmyt gjysmën e planetit.
Dante është shkëmb. Përplaset mbi dallgët e detit.
Dante është fantazmë. E tërheq zvarrë errësirën e përjetshme.
Dante është shfryrja apokaliptike e Gjon Teologut.

Dante kthehet nga ferri me afsh zjarr.
Dante në çast do të fshijë gjithçka. Dante kthehet.
Dante mbërrin. Dante na puth.
Dante na përqafton. Dante na ndrydh.
Dante na djeg! O zjarr! O Gjon Teologu!

Snezhana Stojçevska (Maqedonia e Veriut)

VEND BOSH

Rreth tryezës së ngrënies ka katër karrige.
Ulemi përballë
nëna përballë vëllait tim
unë përballë babait tim.
E tillë është lidhja,
vajza e babait, djali i nënës.

Me kohën u largua vëllai
djali im tani ulet në vendin e tij.
Ndonjëherë nëna i thotë Vlade,
në vend se Kalin.
Gjithnjë e më shpesh i thotë vetëm "bir",
sigurohet se nuk do të gabojë.

Pasi na la babai
secili prej nesh ha vetëm, kohë e pa kohë.
Nëse ulemi në të njëjtën kohë do të na dhemb
mungesa që vështron nga karrigia bosh.

Jemi tre, por tenxherja
dhe masa e drekës mbeti për katër.
Ushqimi që mbetet
të nesërmen ua jap maceve.

Ngris kapakun e tenxheres me pure
dhe me lugë, s' di pse, e ndaj në katër.
Nëna e sheh kryqin dhe kryqëzohet
duke menduar për çerekun prej nesh,
që është në qiell.

Gonxha Ozmen (Turqia)

PIKËLLIMI PËR LIQENIN

Nëse jam liqen i moçëm në thellësi
Që zvogëlohet nga dita në ditë
Gjatë dhe qetas
Do të kisha mbaruar
Më jep rrënjë më jep rrënjë më jep rrënjë
Nëse më merr gjumi në të pafundmen vorbull
E varrosur nën shtat e nën fjalë
Nëse jam barrë për zemrën vetanake
Rrëzuar heshtazi
Në fund – thellë
Më jep zë më jep zë më jep zë
Nëse jam ngatërruar nëpër nyje
E lodhur nga zgurdullimi i syve në jehonën time
Nëse me mend shkoj aty ku nuk mundem
Derisa zogjtë përgatiten për fluturim
Më jep një degë më jep një degë më jep një degë
Nëse jam virrmë e gjatë
E pritur, e vonuar, mërmëritëse
Nëse filloj të tremem
Le të rrjedh si tërkuzë
Më jep shpirt më jep shpirt më jep shpirt
Nëse jam e zezë nga pikëllimi e nxirë
E mbuluar me degë
Nëse thahem
E shtrydhur nga gjithë kjo pritje
Ma zgjat dorën ma zgjat dorën ma zgjat dorën

Vesna Acevska (Maqedonia e Veriut)

ENIGMA

Një ditë
do t'i them malit: "O hija ime"
ndërsa ujit: "O drita ime".
Mali do të struket në sytë e mi nga turpi,
uji nga gëzimi do të përkëdhelet gishtave.

Një dite të bukur
ajo që hijeve fle fshehurazi
do ta hedhë hijen e saj mbi mua,
dhe ajo që derdhet nga pëllëmbët
do të lind nga errësira e bebëzave.

Por një ditë, në ditë për t'u mbajtur mend,
atje ku shuhet heshtja
enigma do të derdhet në rrëfimet,
plot me bregore të larta shprese
që na i spërkasin shikimet.

Adam Horovic (Mbretëria e Bashkuar)

ORFEU NË BOTËN NËNTOKËSORE TË INTERNETIT

Dita-ditës zhdukemi,
mungesa flet për mungesë
përmes një velloje dylli me gjethe dhe bishtaja.
Territoret shënohen me përplasje krahësh,
për kufijtë e butësisë dërdëllitet si një laraskë
tek jemi të vërshuar me libra,
revista, shkarkime, DVD,
Tintiri-mintiri, vegla, gjithë ato të bukura
gjethe fiku të blera për të mbuluar turpin.

Shtëpia është e zbrazët,
shpellë që jehon nga siguritë e humbura,
ku Persefona i qëron kokrrat e shegës
që i ngecën mes dhëmbëve, i pështyn dhe shan.
Rreth saj, macet ulërijnë si të terbuara
në gjuajtjen e minjve, copave të letrës,
pluhuri i lindur nga heshtja,
shtrënguar në grushte faji.
Perëndesha guak që të mbetet brenda.

Ka diçka madhështore në sigurinë nëse mund ta tretësh
por unë preferoj shkriren e rastësishme të yjeve,
pritjen e mbrëmjes që pemët të bulëzojnë,
dëgjimin e zhurmës metalike të rritës
ndërsa dhelprat e presin dimrin me gjuhët,
e bufat vënë vula minjshë në tokën e ngrirë.
Eci shtegut sa më larg shtëpisë,
këngë dashurie e mbështjellë si mitër në pëllëmbën time.
Më ndiq. Nuk do të shikoj prapa.

Hristo Petreski (Maqedonia e Veriut)

LETËR E ZBRAZËT

Mos e bëftë Zoti asnjë shkronjë të jetë gjithmonë e zbrazët
Mos e bëftë fati që letra të jetë krejtësisht e zbrazët
Sepse në letër do të jetë porosia për dashurinë
Por, gjithashtu, shpërblimi monetar më i madh dhe dënimi me burg.

Dikush dërgonte kasnecë edhe pa kuaj të shpejtë
Tjetri dërgonte kasnecë me tambure në duar
I treti dërgonte shkresëtarë që dinin ta shtjellonin krejt porosinë
I katërti dërgonte pëllumba me porosi rreth gushave të tyre të holla.

Po kujt t'i dërgoj unë porosi dhe në çfarë kohe të ditës o të natës
Nëse jo asaj, derisa shtati i saj fle trazuar dhe më ëndërron
Ose kur nuk është e pranishme, në mendimet e saj, në përqafim të dikujt tjetër
O, të lumet fjalë, mos udhëtoftshin më larg prej buzëve të mia...!

Zheljka Avriq (Serbia)

LUMENJTË ENDE RRJEDHIN

lumenjtë rrjedhin në ne pa kthim
i turbullt uji i tyre
të mallkuara brigjet
ngjasojnë me ndërgjegjet tona
të fjetura të tërbuara
dalin nga mjegullat
valëviten me shqetësimet
derdhen në harresë

ne presim tek urat e ngritura
dhe lumenjtë ende rrjedhin

lumenjtë e mashtrimit vërshojnë në ne
shkumëzojnë afshin
gurgullojnë përroin
valët spërkasin me lot
koritat janë në një indiferencë të qetë
thellësitë kërcënojnë me heshtje
peshqit tallen me karremin
të mbyturit kapin kashtën për qafe [L L L L]
[S E P S E P]

ne qëndrojmë në anë të kundërta
dhe lumenjtë ende rrjedhin

lumenj kujtimesh rrjedhin brenda nesh
ditët renditen dhe zhyten si perla
agimet i gëzohen zgjimit
hëna pagjumësisë
kërkojmë një shenjë të fshehtë në çdo fjalë
heshtjet shtrojnë pyetje
çfarë ka në pikën në shkëmb
nën shelgun në vorbull

ne vijmë e shkojmë
dhe lumenjtë ende rrjedhin

Sande Stojçevski (Maqedonia e Veriut)

UDHA

Vallë Ai i Cili Është
lavdërohet me pushtetin,
ose tigri që flakëron
grith mbi lëvore

në pyjet e natës?
Nga lart bien germa,
kokrra gjysmë të ndezura
mbi letrën e zezë,

ndodh që në atë arë
brazda si me gisht:
mani, tekël, fares.

Prandaj mbaj mend, biri im,
ishte jashtëzakonisht vështirë
sërish të shkruhet libër.

Roza Boyanova (Bullgaria)

Kur do ta gjej kuptimin
Do ta mbështjell si pako
dhe do ta dërgoj t'i bie qark botës (siç i binte qark peta e gjyshes sime rreth e më
rreth fushëzës së vet, para se ta këpuste).
Dhe do të pres të kthehet.
Nëse e njoh – është ajo. Ndoshta është rritur ,
ndoshta është zvogëluar si një plakë, ndoshta do të dojë
të më bëhet bashkudhëtare, ose të thotë si një dashnor i mërzitshëm: Mos
më kërko më.
Nuk ka kuptim.
Atëherë do të shikoj rreth e rrotull
dhe do ta përqafoj njeriun e parë në rrugë.
– Ti paske qenë – do t'i them – kuptimi i jetës sime.
Dhe do ta frikësoj.
Nga pesha e asaj përgjegjësie do të lakohet.
Dhe do të më lëshojë.

Birgit Kreipe (Gjermania)

fortuna primigenia

jam kudo, gjithmonë mund të më pyesësh
jam në çdo bimë. në çdo gur.

gjithë ai ngushëllim, arkitekti im
gjithë jetën ngjitem shkallëve

që as unë nuk mund t'i shoh, bile as
thundrat, çizmet, çakullin mbi mua, as

të shoh sipër si zhvendosen gurët
në çatinë që ikën, në shtëpinë shkallëve

rri i shtangur dhe hyrjet e daljet
e së cilës nuk i njeh

kush rritet me mua dhe bie e ngrihet
– vapë, sërish, a është ai ende dielli

apo tashmë është zjarr, sërish, aromë -
ngjitem, rritem, ngadalë, shkallëve

që ndahen anëve
natën më sheh, sakaq, unë jam era

që kalon korridoreve të shembur
unë jam ajri, shkuja dhe çmenduria në dhomat tuaja

tehu i errët vezullues i t'menduarit me sy hapur
dhe ëndrrat e tua thyejnë rritën time të ngadaltë, ngjitjen time
befas lartë -

unë jam vesa, në mëngjes në livadhin e largët
unë jam mjalti që rrjedh nga ullinjtë
unë jam mrekullia, me afsh, që e shikon.

Resul Shabani (Maqedonia e Veriut)

PËRSIATJE TRI DITË PARA VJESHTE

Derisa unë ngrys ditëvjshtën e vakët
Te këmba e urës së ujit,
Urës me dërrasa të çara
Prej marrëzie, prej mërie – xhelozie,
Urës me parmakë dafine
Prej mirësie, prej bukurie – dashurie,
Mbi të cilën shkel këmba jote e bukur,
Nën të cilën noton krahu yt – flutur;
Ti shpërndan mjegullën e dendur,
Prej portretit tim të venitur.
-Po ti, sirenë vale, zanë dallge, orë liqeni
Ti, nuse nuri, nuse syri, nuse zhuri;
Ç'kërkon në varfërinë time
Më të varfër se varfëria?
Derisa ti mbjell luleborën
Në shpirtin tim të shkretuar,
Sjell fllad pranvere
Në vjeshtën time të vonuar,
Unë s'jam i zoti të të fal
Asnjë ëndërr për ta ëndërruar,
Asnjë shpresë për ta shpresuar,
Veç një tufë rrezesh,
Që as dritën s'e ndriçojnë,
As terrin s'e zbardhëlojnë!
Dhe një qiri të ndezë me lutje Shën Mërisë
Syri i keq mos të të shohë, sy i keq i xhelozisë.

Çema Pas Gago (Spanja)

IX.

I gjeta
në thellësinë e syve tu
shkëlqimin më të zi,
thellësinë e fjalëve tua.
Buzëqeshe dhe s'bëre zë,
në gjuhë të çuditshme,
dhe më tërhoqe
kah brendia
e shtatit tënd lëbyrës.
Bukuria jote misterioze
më fascinonte
në një mënyrë tjetër,
më ftonte në udhëtimin e papritur
mes përmes syve tu,
natës dhe lëkurës tënde.
U zhbirova
në zemrën tënde
ajo më mbështolli
me qartësinë e saj të ndritshme
U zhyta në gjakun tënd
e puthja
krejt lëkurën e shpirtit tënd,
të syve tu dhe fjalëve tua.

Nikolina Andova Shopova (Maqedonia e Veriut)

UDHETOJ

Udhëtoj, dhe shpesh
i ndërroj rolet, mendoj
si do të ishte po të isha gruaja e ulur përballë meje
me një karficë filigran në bluzë
si do të jetoja, kah do të shkoja
kujt do t'i kthehesha
Ose të isha ai njeriu i përgjumur me këpucët me baltë
dhe një krehër në xhepin e palltos së vjetër
Ose të jetoja në shtëpinë e rrënuar me dritare të djegura
të cilën sapo e kaluam
ose në atë më poshtë, me petuni në ballkon
me barin e kositur dhe shilarësen e zbrazët në verandë
Ose të isha luledielli i lëvarur në fushë
që na pret me një shi të imët xhamave
ose qeni endacak që i leh autobusit
dhe kushedi pse e shikon pikëllueshëm
Dhe gjithmonë pas udhëtimeve të tilla kthehem me jetë të shtuara
të lidhura nyje në një rruzare leshi
dhe kurrë nuk e di kush është i pari e kush i fundit
ku filloj unë, e ku tjetri?

Pavle Goranoviç (Mali i Zi)

DORËSHKRIME TË HUMBURA

Nuk e fsheh: shkruaj rreshta
të pavërtetë, mashtrues.
Procedura përsëritet nga teksti në tekst.
Por ndonjëherë mund të ndeshim edhe në vargje
me masë brengosëse të së vërtetës
Para pak kohësh, duke kërkuar tekste krejtësisht
të ndryshme, nëpër dorëshkrimet e rralla
i gjeta edhe fjalët vijuese:
Qytetet më të rëndësishëm janë ato të cilët
tashmë janë nën dhe -
nuk ia vlen të themelohen të rinj.
Gjuhët më të mira kanë vdekur -
Nuk ia vlen të shpiken më të mira.
Shkollat më të respektueshme kanë qenë
nëpër kopshte tashmë të braktisura.
Dorëshkrimet më interesante kanë humbur....
Ia vlen të zbulohen. Për ne, të mbijetuarit.
anëtarë të bibliotekës së Babilonisë.

Nikolla Maxirov (Maqedonia e Veriut)

MUZGU I RËNDOMTË VEROR

1.

Kështu duket muzgu i verës:
kurorëshkelësja del në ballkon
në një këmishë mëndafshi që e lëshon
vezullimin e yjeve, një degë bie nga sqepi i
zogu që e zë gjumi para se të ndërtojë folenë,
një ushtar ul flamurin kombëtar
me një letër të nënës në xhep
dhe testet atomike në mitrën e tokës
fshehtas i ringjallin të vdekurit. Dikush në çast
qetë i interpreton neumet bizantine,
tjetri i ndreq eksodet e luftërave
ballkanike dhe civile në emër të të vërtetave
universale. Në oborret e fabrikave
flejnë statujat e pjesëmarrësve të
revolucioneve të anuluar, në varret
e qeta lulet plastike e humbasin
ngjyrën, të gjallat formën,
dhe kjo qetësi e të vdekurve
nga e cila u përshëndetëm
nuk është e jona.

2.

Në fshatin me tre dritare të ndriçuara
një fallxhore i parashikon vetëm
shërimet, jo edhe sëmudjet.
Valët hedhin shishe
një det të tërë që mund të thithin në vete,
shigjeta e shenjës për drejtim të detyrueshëm
tregon kah Zoti,
peshkatari shqyen një pjesë të qiellit
duke hedhur grepin në lumë,
fëmija i varfër kërkon Arushën e Vogël
dhe planetin nga dëshiron ta ketë prejardhjen,

në pragun e vrasësit me alibi
një pupël përpiqet të fluturojë.
Kështu duket një muzg i rëndomtë veror.
Qyteti digjet në të kuqtën e hënës
dhe shkallët e zjarrfikësve të bëhen se të çojnë
kah parajsa, edhe kur të gjithë
zbresin
nëpër
to.